

Sara sol

Av Hanne Rosted

Bølgene er grå og de ruller mot fjæresteinene. Folk bruker å si at havet er blått, eller grønt, men bølger er aller mest grå. De væter skotuppene hennes med tungespissen sin. Vinden rusker henne i håret, vennlig. Det er bare en liten bris. Den gjør ikke så mye utav seg.

Hun er et tynt fjon av et kvinnfolk; hvithåret, en anelse krumbøyd, vever, og hun heter blant annet Sara. Hun har flere navn – de har kommet opp gjennom årene: Mor, Bestemor og til og med Olde. Sara tror ikke hun vil tilegne seg noen flere navn nå. Det får holde med dem hun har, det rekker lenge. Nå står hun og ser utover sjøen – på alt det grå som bølger der ute.

Sara trekkes mot havet i storm og i stille, søker seg dit. Hun finner roen der. Ikke for det; hun har for lengst oppnådd pensjonsalderen og det blir ikke mer stress enn hun lager selv. Stort sett lager hun så lite som mulig. Det er ikke verdt å kave seg opp for alt mulig.

Det er fint å stå ute ved havet i grålysninga og se hvordan verden rundt henne våkner til liv. Det føles som om hun er først oppe av alle, at det er hun som skrur på sola og vekker småfuglene. Riktig så betydningsfull er hun ikke, men det er en artig tanke. Det er noe hun kan le av hvis tankene skulle bli tunge.

Det glimter flott i den tynne gifteringen når de første solstrålene treffer den idet sola kikker frem bak Olderfjell. Det blir som en slags hilsen. Sara løfter handa og vinker tilbake; hver morgen gjør hun det, og bryr seg ikke om dem som måtte se det og tenke sitt. Ennå er hun ikke så gammel og avfeldig at hun har blitt tøvetete. Har hun flaks, slipper hun akkurat det. Hun har ellers vært spart for så mye. Sara er takknemlig for det. Ingen går gjennom livet uten sår, og slik skal det heller ikke være, men hun står fortsatt oppreist. Hun har tålt det livet har bydd henne – så langt – og kroppslig kunne det også ha vært verre. Hoftene er ikke hva de har vært, og en blir nå skrøpelig både på den ene og andre måten når gikta sprenger, men også det er etter boka. Hun har aldri spart på kreftene i sin ungdom, så om det skulle skorte litt på dem nå, er det vel ikke så rart.

Sara går opp fra fjæresteinene, bortover grusveien, helt til Larsen-kaia. Det gjør hun nesten hver morgen. På kaia, innved veggen, står benken hun i det stille nevner som litt sin. Den som har stått der så lenge hun kan huske, kanskje helt siden før hun ble født. Å, den er slitt nå, malingen flasser; den har sett bedre dager. Men den bærer tyngda hennes uten å klage. Det er godt håndverk. Solid. Slike benker lages knapt nå til dags. Og de kler hverandre, hun og benken. Sara er også slitt. Hun setter seg og synes treverket føyer seg etter kroppen.

Kanskje har hun sittet her så mange ganger at benken synes den kjenner henne like godt som hun kjenner den.

Hun husker det som om det var i går, den dagen hun så ham for første gang. Han kom gående etter veien, like mot henne. Det var noe veldig energisk ved måten han gikk på, slik var han forresten alltid; som om han var på vei til noe han ikke ville gå glipp av. Sara satt på benken og strikket votter til bror sin. Sjøvotter; digre, som skulle toves til de ble tjukke og vanntette.

Han var velstelt og fint kledd, og han var ny for øynene hennes. Pen. Hun lot som om hun så etter båtene som lå langt borte i horisonten, for hun ville ikke glane. Men han så at hun så, og han kom bort og snakket med henne.

Allerede første gang hun så ham, i motlys, mens hun satt på benken på Larsen-kaia, visste Sara at det var ham hun skulle ha. Enkelte ganger *vet* en. Det skjer bare sjelden, men det skjer. Da har det ingen hensikt å kjempe i mot.

Han het Astor og var emissær. Kroppen hans var senete og smal. Han holdt møter på bedehuset. Han skulle videre, holde flere møter på andre steder; virke, men det ble ikke noe av. Astor forble nær henne. De giftet seg ganske snart etterpå – han pratet med far hennes før han pratet med henne. Sara tok seg ikke nær av det. Han visste nok omtrent hva hun ville svare uansett. Astor ble fisker i stedet. Men han holdt søndagsskole for ungene i været i ganske mange år.

Sara sol. Det var det han kalte henne.

- Du er sola mi. Sara sol.
- Parasoll, sa hun da, og lo.

Nå er hun ikke Sara sol lengre, bare Sara og alt det andre. Det er som det er. Det er en tid for alt.

Sara har vært enke i flere år. Lenge. Ennå har hun ikke helt vennet seg til å gå til ro alene, eller at barbermaskinen hans ikke ligger til høyre for hårbørsten hennes. Ennå synes hun mange ganger å høre Astor sine skritt omkring husveggene når blåsten herjer utenfor, men hun har sluttet å sette kaffekjelen på lunk, for hun vet at han ikke kommer. Det er lenge siden han ble borte på havet. Sara har hatt dårlig samvittighet for det. Halvgamle menn skulle ikke ferdes på sjøen aleine. En er så hjelpeløs dersom en får et illebefinnende og stuper over bord. De tror det var det som skjedde med Astor. Det må ha skjedd omtrent slik. Båten gikk i ring og den var tom. Det hender at hun tenker at hun skulle forbudt ham å dra ut aleine. Sara vet at det er dumt å tenke slik. Astor var som født til å ferdes på havet. Det kan godt hende at han var født til å dø der også.

Sara sitter med øynene halvt lukket for det skarpe lyset. De første gløttene av sol kjennes alltid sterkest. Øynene renner litt, men det gjør ingenting. Tårer er ikke annet enn saltvann. Det er det ellers nok av omkring henne. Litt fra eller til gjør ikke så mye.

Det er en mild morgen. Hun fryser ikke. Det var skarpere i luften i går – og det blir nok varmere etter hvert som sola kommer høyere på himmelen. Hun trenger ikke hansker engang.

Hun betrakter hendene sine. Røde. Arbeidskvinnfolkender. Sara har ikke sittet med hendene foldet i fanget og hvilt, det skal ingen kunne si om henne. Ennå strikker hun raggsokker, forsyner hele familien med dem. Det blir mange par, for hun har barn og barnebarn og deres partnere, og selvfølgelig lille Maia.

Oldebarnet synes det er så artig med blodårene som bukter seg godt synlig like under huden på håndbaken hennes.

- Se som de ligner på bekker og elver, Olde! sier hun begeistret. – Og ringen din, den sitter så godt fast at en skulle tro at den hadde vært der bestandig.

Jo, ringen sitter som støpt. Det går ikke an å ta den av nå, ikke om hun hadde villet det engang. Kanskje med Zalo, forresten, hun vet ikke, for hun har ikke prøvd.

Maia er en liten engel. Hun har oppstoppnese og glippe mellom fortennene og lange, buede øyevipper. Og så det håret! Maias hår er som de mjukeste silketråder, så lint er det.

- Ditt hår er hvitt, Olde, sier Maia. – Snehvitt.
- Det er fordi Olde er gammel, sier Sara.
- Du er vel ikke gammel, du er akkurat passe, pleier Maia å si da, og så stryker hun den butte barnehanda gjennom håret til Sara én gang til.

Sara lukker øynene helt og nyter varmen fra sola. Hun synes den styrker henne, og det smaker bedre enn tran. Ennå tar hun ei spiseskje hver morgen i måneder med R i seg. Det har hun gjort i alle år. Hun liker det ikke, men det hender en må gjøre ting en ikke liker. Og ondt skal ondt fordrive, sier de.

Omkring henne våkner folk i sine hus – selv har hun våknet så overhending tidlig de siste årene – og de vante morgenlydene kommer på plass. Hunder skal slippes ut for å gjøre sitt fornødne, folk skal på jobb og unger skal på skole. Det er godt å sitte rolig på kaia og slippe alt maset. Det hender hun dupper av i noen minutter.

- Sara sol, synes hun det hvisker gjennom vindpust, bølgeyd, motordur og måkeskrik, nesten med Astor sin stemme.

Hun smiler. – Parasoll, hvisker hun.

Astor hadde pen stemme. Han likte å synge. Mest salmer, men litt annet også. Han likte å se Lollipop med Rune Larsen og Tor Endresen på tv. Da skrudde han lyden opp og sang med.

Det hendte at de danset, gamle menneskene, at Astor skjøv møblene inn mot veggen, og så danset de sammen på den sparsommelige plassen foran fjernsynsapparatet. Sara trakk for gardinene da, så ikke naboene skulle få noe å gaple av. Men det var artig. Han hadde rytme og musikk i kroppen, Astor.

Hun savner ham fortsatt. Det går visst aldri riktig over. Det finnes jo dem som finner en annen å dele dagene med når ektefellen dør, men det har ikke blitt slik med Sara. Visst har hun flørtet, både med en hun kjenner fra pensjonistforeninga og han som av og til kjører posten. Han er nesten like gammel som henne og egentlig pensjonist, men han liker å ha noe å gjøre, så han vikarierer ved behov. Solide mannfolk, begge to, ikke noe tull med dem så vidt hun vet, men det ble ikke til noe. Den følelsen av at det var helt riktig; den hun fikk da hun traff Astor, den kom ikke. Da kan det være det samme, synes Sara. Det er en rikdom også å savne. Minner kan være den reneste skatt. Slik sett er hun rik. Og minnene er ikke det minste falmede.

– Du sitter her i dag også? sier unge Larsen når han går forbi. Han smiler.

Han er barnebarnet til gamle Larsen, han som fikk snekret benken i sin tid.

– Jeg sitter her i dag også, bekrefter hun.

– Det er bra, sier han og tar frem en boks snus fra baklomma. – Jeg er så vant til å se deg her om morgenen. Ikke hver eneste dag om vinteren, men ellers holder du stand.

De veksler noen flere ord – ingen som ikke har blitt uttalt tidligere. Det går mest på vær og vinder. Unge Larsen har støvler på beina, og hun kan se at det er hennes raggsokker han går rundt med. Han fikk dem sist jul. Det varmer at han bruker dem.

Han forsvinner inn i bygningen bak henne og Sara tenker at nå setter han sikkert kaffetrakteren på før han går i gang med dagens arbeid. De unge drikker traktekaffe. Selv koker hun på kjelen. Det smaker best slik, det er det hun er vant med. Svart, med en sukkerbit til. Noen ganger to. Når hun kommer hjem, skal hun unne seg to.

Sara myser mot sola. Nå kommer det en kar gående borte ved veien. Hun følger ham med blikket. Stegene hans er så lange og gyngende, som om han gleder seg til å komme frem. Av bevegelsene ser hun at han er ung. Gamle folk beveger seg ikke så spenstig. Gamle folk – som henne – stavrer av gårde og er seine og omstendelige i bevegelsene.

Hun ser ham ikke klart før han står like foran henne, for han kommer i motlys.

– Er det her du er, Sara sol, sier han.

– Du, ånder hun, for det er bare en som kaller henne Sara sol, og det har hun ikke blitt kalt på lenge.

Han ser på henne, og han smiler. Sara kommer til å tenke at han holder seg godt, for han ser ikke en dag eldre ut enn den gang hun så ham for første gang.

- Det var lenge siden. Jeg har savnet deg, sier hun, og fornemmer at nå skal de være sammen igjen. Det er på tide.

Og Astor strekker ut handa, og hun tar den og reiser seg.

Hun sitter med ryggen hvilende mot veggen på benken på Larsen-kaia, og hun smiler. Solstrålene får det hvite håret til å ligne sølvtråder. Hodet hennes hviler mot brystet. Unge Larsen står med kaffekoppen i handa og ser ut gjennom vinduet. Nå har Sara duppet av igjen, tenker han.